

Predikatie over Psalm 139 vers 16 t/m 18
door eerwaarde heer D.J. van Keulen
Vrije Oud Gereformeerde Gemeente
Aalburg – 20 november 2011

Schriftlezing Psalm 139

1 Een psalm van David, voor den opperzangmeester. HEERE, Gij doorgrondt en kent mij.

2 Gij weet mijn zitten en mijn opstaan, Gij verstaat van verre mijn gedachte.

3 Gij omringt mijn gaan en mijn liggen, en Gij zijt al mijn wegen gewend.

4 Als er nog geen woord op mijn tong is, zie, HEERE, Gij weet het alles.

5 Gij bezet mij van achteren en van voren, en Gij zet Uw hand op mij.

6 De kennis is mij te wonderbaar; zij is hoog, ik kan er niet bij.

7 Waar zou ik heengaan voor Uw Geest, en waar zou ik heen-vlieden voor Uw aangezicht?

8 Zo ik opvoer ten hemel, Gij zijt daar; of bedde ik mij in de hel, zie, Gij zijt daar.

9 Nam ik vleugelen des dageraads, woonde ik aan het uiterste der zee,

10 Ook daar zou Uw hand mij geleiden, en Uw rechterhand zou mij houden.

11 Indien ik zeide: De duisternis zal mij immers bedekken; dan is de nacht een licht om mij.

12 Ook verduistert de duisternis voor U niet, maar de nacht licht als de dag; de duisternis is als het licht.

13 Want Gij bezit mijn nieren, Gij hebt mij in mijner moeders buik bedekt.

14 Ik loof U, omdat ik op een heel vreselijke wijze wonderbaarlijk gemaakt ben; wonderlijk zijn Uw werken; ook weet het mijn ziel zeer wel.

15 Mijn gebeente was voor U niet verholen, als ik in het verborgene gemaakt ben, en als een borduursel gewrocht ben in de nederste delen der aarde.

16 Uw ogen hebben mijn ongeformeerden klomp gezien; en al deze dingen waren in Uw boek geschreven, de dagen als zij geformeerd zouden worden, toen nog geen van die was.

17 Daarom, hoe kostelijk zijn mij, o God, Uw gedachten; hoe mach-tig veel zijn haar sommen!

18 Zou ik ze tellen? Harer is meer dan des zands; word ik wakker, zo ben ik nog bij U.
19 O God, dat Gij den goddeloze ombracht; en gij mannen des bloeds, wijkt van mij;
20 Die van U schandelijk spreken, en Uw vijanden ijdelijk verheffen.
21 Zou ik niet haten, HEERE, die U haten? En verdriet hebben in degenen die tegen U opstaan?
22 Ik haat hen met volkomen haat, tot vijanden zijn zij mij.
23 Doorgrond mij, o God, en ken mijn hart; beproef mij en ken mijn gedachten.
24 En zie of bij mij een schadelijke weg zij; en leid mij op den eeuwigen weg.

Votum.

Gebed.

Zingen Psalm 139 : 9 en 10.

Met de hulpe des Heeren en onder de inwachting van God de Heilige Geest, wensen wij in deze morgen met u te spreken over deze 139^e Psalm, en dan wel met name de verzen 16, 17 en 18. Daar lezen wij het Goddelijk Woord en onze tekst:

16 Uw ogen hebben mijn ongeformeerden klomp gezien; en al deze dingen waren in Uw boek geschreven, de dagen als zij geformeerd zouden worden, toen nog geen van die was.

17 Daarom, hoe kostelijk zijn mij, o God, Uw gedachten; hoe machtig veel zijn haar sommen!

18 Zou ik ze tellen? Harer is meer dan des zands; word ik wakker, zo ben ik nog bij U.

Om naar aanleiding van deze tekstwoorden, gemeente, stil te staan bij drie gedachten.

1^e. De wetenschap van de psalmist.

2^e. De troost van de psalmist.

3^e. De vermaking van de psalmist.

Er staat als aanhef boven deze 139^e Psalm geschreven: "Een Psalm van David". In dit lied, in deze Psalm geeft David de psalmist aan, laat ons zien, laat ons horen dat hij een mens is die nu werkelijk tot een wetenschapper is geworden. Een wetenschapper. Ja, vandaag de dag kan je aan de universiteit wetenschapper worden. Dan moet je een groot verstand hebben. Dan moet je doorzettingsvermogen

hebben. Dan moet je inzicht hebben in een vakgebied en dan kun je een titel halen.

De psalmist bezit heilige wetenschap. Hij heeft geen titel gekregen, nee, maar wel een naam boven alle naam. Die heeft hij in zijn leven over gehouden. En hij heeft ontvangen een nieuwe naam, die hij in alle eeuwigheid dragen zal en dragen mag. En die hoogste Naam is God in Christus Zelf, de Drie-enige, Die hem leidt door Woord en Geest. Die is het Die hem niet in een of andere vak, nee, maar in de heilige verborgenheden van het Koninkrijk van God heeft ingeleid. Deze man is een heilige wetenschapper geworden van zaken die zo vast liggen, van zaken die nu ons aller leven aangaan en betreffen. Want we zijn allemaal mensen die onder de inhoud van deze Psalm vallen. We zijn allemaal mensen die deze zelfde zaken meemaken. Ja, zo zeg ik het, meemaken. Maar weet u hoe het met een mens van nature is? Die maakt die dingen onbewust mee. Die maakt die dingen mee alsof het de gewoonste zaak van de wereld is. Maar de psalmist heeft het geleerd dat het de ongewoonste zaak van de hemel is wat hier aan de hand is.

Een Psalm van David voor de opperzangmeester. Hij heeft hem in de tempel aan de opperzangmeester gegeven. En ja, dat is natuurlijk een beetje fantasie, maar hij heeft hem gegeven aan de opperzangmeester: "Veel zingen hoor, dit lied in de tempel. Veel zingen, opdat velen dit zullen horen en iets van deze wetenschap gaan verstaan". Hij geeft hier kennis weer. En deze kennis die hij weergeeft, dat is dat hij weet dat hij met een alwetend, almachtig en eeuwig God van doen heeft. En dat de Heere Zijn alziende oog over de ganse aarde en door al de tijden heen laat gaan, en dat dat Goddelijk oog op een ieder mens gericht is. Alle mensen, ja de hele schepping, het valt alles onder dat toezicht van de almachtige God. Er is geen mens die zich aan dat oog des Heeren kan onttrekken.

Je hebt mensen, die zeggen: "Weet je wat we doen? We keren gewoon de kerk de rug toe, dan hebben we met God niet meer te maken". Dan vergis je je danig! Je kunt dan wel een leven gaan leven waarin je denkt dat God geen betekenis meer heeft, maar dat alziende oog des Heeren blijft op je gevestigd, dat blijft op je gericht. Want alle mensen liggen onder Zijn Goddelijk oog. En je zegt: "Ja, dat geloof ik eigenlijk ook nog wel, dat God de hele schepping overziet en dat Hij die schepping bewaart. En de Heere maakt het nog zo dat het koren nog groeit, en de tarwe, dat we nog een boterham hebben. Maar verder maakt ik zelf wel de dienst uit in mijn leven. Verder zal ik zelf wel bepalen wat er gebeurt. Als ik maar allerlei kanten op ga waar ik dan ook heen wil, nou ja, dan zal dat toch wel zo wezen dat de Heere mij niet meer ziet". Wacht even! De psalmist

zegt: "Heere, Gij". En er staat nu niet: "Heere, Gij doorgrondt en kent de wereld, de mensheid". Maar dat is toch wel zo, zeg je. Ja, dat klopt, dat is ook zo. Maar de psalmist geeft hier weer dat dat een persoonlijke zaak geworden is. "Heere, Gij doorgrondt en kent mij". Zie je dat? Gij en mij. Dat is het wat de psalmist heeft over gehouden. Het gaat niet zozeer meer om de burenen. Het gaat niet zozeer meer om je vijanden. Het gaat niet zozeer meer om die kerkmens, die zondags zo vroom en degelijk is en doordeweek kan alles er mee door. God zal het wel zien en Die zal het wel een keer straffen. Nee, het is een persoonlijke zaak geworden. Die algemene waarheid, dat algemene gegeven dat het Goddelijk oog alle dingen doorloopt en ziet en kent. Dat is voor die psalmist een zaak geworden voor zijn persoon. De Heere kent en ziet hem, en Die schouwt en blikst dwars door de psalmist heen, tot in de grond van zijn bestaan. Want er staat: "Gij doorgrondt".

Weet je wat dat is, doorgronden? Dat is eigenlijk... Stel het je voor als een huis. Dat gaat dwars door het pannendak heen, dwars door de betonnen vloeren heen, dwars door de bodem heen, tot in het fundament toe. Zo! Wat voor ons oog verborgen is. Je ziet een huis, en je gelooft wel dat het op een fundament staat te leunen, want anders zakt het in elkaar. Maar we zien een huis. En God doorgrondt het huis van ons leven. God doorgrondt heel ons bestaan, tot in het fundament toe, tot in de kern toe. En dat niet alleen. De psalmist zegt: "U ziet het niet alleen, maar U kent het ook". Weet je wat dat betekent? De Heere kent, Die weet onze doelen in ons leven, onze beweegredenen, alles wat ons bezighoudt. Het is voor het oog des Heeren niet verborgen.

Dan zou het kunnen wezen dat de schrik je om het hart slaat. Dat je zegt: "Nee, dat alsjeblieft niet, want..." We moeten allemaal maar bij onszelf blijven. Ik bij mij en u bij u. Wat zou er in ons leven allemaal niet wezen, waarvan je eigenlijk hoopt dat de Heere het niet ziet. Welke zaken zijn er in je gedachten, in heel je doen en laten, waar de Heere niet van weten mag? Als de Heere dat maar niet ziet, en als Hij mij alleen maar zondags in de kerk ziet met gevouwen handen. Dan ging het nog wel. Maar Gij doorgrondt en kent mij. En misschien heb je voor de mensen om je heen wel een heilig huis opgebouwd. Zwart natuurlijk. Een heilig huis. Het lijkt heel wat. Een schoon gebouw van godsdienst. Maar de Heere blikst er dwars doorheen en hij kent de diepste beweegredenen van uw aller bestaan. Ook van mijn bestaan. Hij weet het hier op de kansel, en u er onder, wat er in de kern, in de pit van ons leven is. Hij is het Die achter onze vrome woorden ziet. Hij is het Die dwars door onze heiligste verrichtingen heen ziet. Hij aanschouwt ons tot in de kern.

Ja, inderdaad, dan zou de schrik je wel om het hart slaan, als de algemeenheden gaan vervagen en als dat persoonlijk gaat worden. Maar de psalmist begint heel bewust. Ja, dat heeft de Heilige Geest hem ingegeven. Dat gelooft u toch?! Maar de psalmist begint heel bewust. Dan kan je zien dat die man een gelovige is, want daar begint het geloof altijd. Hij begint heel bewust met God. "HEERE". Is die Naam je al dierbaar? Die Naam HEERE. Die kapitale Naam met zijn kapitale letters. Zijn die vijf hoofdletters een woord van betekenis voor je geworden? Heb je daar een Persoon in mogen leren kennen, in die Naam HEERE? Klinkt je dat nu als muziek in de oren, mensen, die Naam, die Verbondsnaam van de eeuwige God? Is dit het nu wat al je hoop en verwachting levend maakt? HEERE. Kent u een HEERE? Kent u persoonlijk een HEERE? Ja, de HEERE is HEERE over ons allemaal. Weer dat algemene. Maar bij de psalmist persoonlijk. Is dat een persoonlijke zaak geworden? Hebt u kennis mogen maken met een Persoon? In de natuur is dat toch ook zo, mensen? Je kunt zeggen: "Iedereen heeft een vader en een moeder". Die heeft iedereen. Maar je hebt er kinderen bij, vooral uit andere delen van het land. Die worden er direct na de geboorte weg gehaald en ergens ondergebracht. Ja, die kunnen de algemeenheid toestemmen, ze hebben een vader en een moeder. Ja, dat is waar. Maar kennen doen ze ze niet. Ze zouden het niet weten. Vreemdelingen van elkaar.

Zo hebben wij allen een Heere, een Schepper in de hemel. Maar bent u er nog een vreemdeling van? Bent u ook zo'n mens die uw diepe val in zonden en schuld bij de Heere vandaan gegaan bent en de kennis aan Hem moet missen? Een mens die vanuit dat gevallen Paradijs in de woestijn van deze wereld terecht gekomen is en maar wat ronddooit en zegt: "Ja, ik geloof nog wel dat er een God is". Dat zeggen ze in Amsterdam in de winkelstraat ook: "Ik geloof wel dat er Wat is. Het zal wel". Maar is dat nu al een kennis van een Persoon voor je geworden? En als je nu zeggen moet: "Ja, ik heb net als de psalmist een Persoon leren kennen", hoe heb je Die dan leren kennen? Zeg het eens. "Nou, weet je waar ik nu achter gekomen ben? Dat die God, Die hier HEERE genoemd wordt, een God is Die rechtvaardig is, Die lijnrecht dwars door mijn leven gaat. En dat doorgronden en kennen van God heeft mijn bestaan open gelegd, dat heeft mijn leven ontbloot, dat heeft de beginselen van mijn bestaan aan het licht gebracht. En toen dat aan het licht gebracht werd, toen werd ik duisternis. Ja, ik had hier en daar een kaarsje aangestoken in mijn heilig huisje, en het brandde zo aangenaam, het gaf zo'n mooi licht, het was zo heerlijk en het warmde ook nog wat. Maar toen het Goddelijke daar doorheen schouwde, toen werd alles wat

ikzelf had opgebouwd maar een beetje namaak, wat surrogaat waar ik het niet meer mee uit kon houden. Ik werd ontbloot. Het fundament werd voor de dag gehaald, en mijn hele bestaan werd een grote ruïne. Ja, dat was het al, maar toen ging ik het zien, dat dat het was, een grote ruïne, een puinhoop, een in elkaar gezakte, ellendige toestand, waar nu niets meer van te verwachten valt. En ik ging leren dat de Heere eist en vordert dat dat leven van mij een statig en sierlijk gebouw is, dat naar Gods gemaakt bestek rijzen zal. Ik ging leren dat de Heere gerechtigheid van mij eist en vordert, en dat ik het niet had. En daar werd ik een mens die schuldig kwam te staan voor de heilige God. Daar werd de Heere, Die mij persoonlijk ging aanzien, mijn Rechter, een toornend God, Die in Zijn heilige, eisende gerechtigheid de zonden niet door de vingers kan zien. Ik kreeg te maken met God. En overal waar ik ging, voelde ik dat oog des Heeren op mijn leven. Als ik naar de kerk ging, eerder dacht ik dat ik daarmee een pluspuntje had, en nu ging ik naar de kerk, en ik voelde wel dat de Heere dwars door mij heen zag, tot in de onoprechtheid van mijn bestaan. En daar werden al mijn heilige verrichtingen toch nog boze werken. Daar zaten nog kiemen van zonde en ongerechtigheid in. En de Heere zag mij op de werkvloeren, en waar ik ook heen ging, naar die verjaardagen, en daar naar dat feestje en die partijen, en overal waar ik ging, dat Goddelijk oog was op mij gevestigd. Daar kon ik niet meer onderuit lopen”.

Kon je daar niet meer onderuit lopen? Dat de Heere nu alles, maar dan ook alles ziet en weet. Dan ga je verloren voor God. Want dan wordt dit een slag in je gezicht: “Gij weet mijn zitten en mijn opstaan. Gij verstaat van verre mijn gedachten. Gij omringt mijn gaan en mijn liggen, en Gij zijt al mijn wegen gewend. Als er nog geen woord op mijn tong is, zie, HEERE, Gij weet het alles. Gij bezet mij van achteren en van voren, en Gij zet Uw hand op mij”.

En weet je wat die hand doet? Die gaat duwen. Die gaat drukken. Die gaat je in het stof vernederen. Die maakt je klein, nietig, ootmoedig. En als je niet buigen wilt, dan duwt die hand zo hard, dat je knapt, dat je breekt en dat je net als Paulus aan splinters valt, met al je gerechtigheden. De HEERE zet Zijn hand op je. Dat is dan een persoonlijke zaak geworden. Gij en mij. En daar kan die mij, dat ik, dat bestaan van ons, dat kan nooit meer tot die Gij, die heilige God genaken. Dat gaat niet meer. Dat is onmogelijk geworden. En nu? Je zegt: “Maar de psalmist noemt de Verbondsnaam. De psalmist noemt de Naam HEERE”. Wat is er dan gebeurd met die psalmist? Weet je wat er gebeurd is? Dit is er gebeurd, dat terwijl de Heere hem doorgrondt en kent, dat eeuwige kennis des HEEREN is. En dat die eeuwige wetenschap Gods over de psalmist, dat Hij wist dat

de psalmist een gevallen schepsel is en zou zijn, en dat de psalmist in zijn onheiligheid zou voortgaan als God niet zou ingrijpen. Hij is er achter gekomen dat die God met Zijn eeuwige gedachten gedachten des vredes gehad heeft en niet des kwaads. Gedachten des vredes, mensen. Hoe is dat dan gegaan? Toen dat machtswoord klonk tot de psalmist, net als het tot Adam geklonken heeft: "Waar zijt gij?" Kom nu eens voor de draad. Toen hij in dat Goddelijk licht moest komen, daar ging hij zakken als een onheilige zondaar, schuldig in het gericht. Daar ging de hand op de mond. Daar werden de gedachten zodanig dat het zei: "Ik sta schuldig voor U. Ik kan voor U niet bestaan". Je wenste misschien wel dat de bergen je zouden bedekken voor de heiligheid van dat gezicht des Heeren. Maar toen heeft de Heere het gemaakt dat je sterven moest aan jezelf, maar leven ging in Hem. De psalmist heeft het mee mogen maken dat die vertoornde God, Die in Zijn eisende gerechtigheid tot hem kwam, hem het doodvonnis heeft laten horen: "Ge moet sterven", Ge zijt schuldig bevonden in dat heilig gericht. "Ge kunt voor Mij niet bestaan". En waar hij onder moest gaan, waar hij onder mocht gaan, eindelijk, waar hij weg mocht vallen onder dat oog des Heeren, waar hij verloren mocht gaan, eens gemaakt met dat Goddelijk gericht, daar heeft de Heere het gemaakt dat in dat dodelijkst tijdsgewricht Hij de ziel van de psalmist heeft willen redden en zijn tranen heeft willen drogen, waar hij het uitriep: "Och, Heere, och wierd mijn ziel door u gered". Toen hoorde God. Want dit is de Verbondsnaam des HEEREN. En de HEERE heeft in het leven van de psalmist het genadeverbond heerlijk laten schitteren. Het genadeverbond, mensen, schittert dat al in je leven? Het genadeverbond in Christus Jezus. In Christus Jezus, Die volkomen rechtvaardig was, en Die die gang van ons leven is gegaan zonder zonde. Die al de gerechtigheid Gods vervuld heeft. Die alles gedaan heeft wat betaamde. En de psalmist roept uit: "De kennis is mij te wonderbaar, zij is hoog, ik kan er niet bij". De kennis aan dat wonder, dat de HEERE, die grote, eeuwige God, neerziet op zo'n aardworm, op zo'n zandkorrel, op zijn kruimel daar in het stof van zonde en ongerechtigheid. Dat de Heere in Christus een mens opbeurt uit die doodstaat en hem zet in het leven. Mensen, dit is een wonder geworden voor de psalmist. Dit wonder heeft hij niet op gekund. Dat heeft hij niet op gekund, dat Gods eeuwige oog, dwars door de tijden en eeuwen heeft heen gezien op hem. Op hem!

Heb je zo weleens verbaasd op Golgotha gestaan? Heilig verbaasd. "Waarom was het toch op mij gemunt?" Heb je zo het wonder weleens een keer niet op gekund? En heb je daar in het wonder de troost beleefd?

Gij doorgrondt en kent mij. Gij weet dat er uit mij geen vrucht meer is in eeuwigheid. En toch, het heeft U niet in de weg gestaan om mij uit die ruisende kuil op te halen, op te voeren uit het modderig slijk. Het heeft U niet in de weg gestaan om Uw genade in mijn leven te verheerlijken. Gode zij dank, zingt de psalmist, doorgrondt en kent de HEERE mij. Hij weet het dat er in eeuwigheid uit mij niets goeds voort zal komen. Maar het hoeft ook niet meer. De God Die mij doorgrondt en kent is HEERE. En Hij is HEERE omdat Hij in Christus tot in eeuwigheid toe Zijn genadeverbond zal handhaven en zal verheerlijken.

De kennis is mij te wonderbaar, zij is hoog, ik kan er niet bij. Aanbidde-lijk, zegt de psalmist, ik kan het niet begrijpen, maar aanbidde-lijk. Dat is het eigenlijk. Dat is eigenlijk wat een mens na ontvangen genade over houdt. Die kan het niet meer begrijpen. Die kan het alleen nog maar aanbidden. In je natuurstaat kan je nog heel veel begrijpen. Maar denk je dat het geloof een begripsleer is? Maar na ontvangen genade is geloven niets anders meer dan een geloofsleer, een aanbiddingsleer, een verwonderingstheologie. Heere, hoe groot zijt gij? Waar zou ik heen gaan voor Uw Geest? Waar zou ik heen vlieden voor Uw aangezicht? Waar ik ook heen ga, waar ik ook terecht kom, zie, Gij zijt daar.

En nu het wonder. Dat die psalmist leven mocht in deze heerlijke wetenschap: "Ook daar, waar ik dan ook terecht kom". En nu verstout ik mij te zeggen, dat zelfs als Gods Kerk in de nacht van zonde terecht komt, dat dit geldt: "Ook daar zou Uw hand mij geleiden en Uw rechterhand zou mij houden". Gode zij dank, die hand Die mij gegrepen heeft, Die houdt mij ook vast, waar het dan ook door heen gaat in mijn leven, wat ik dan ook over mijzelf heen haal, welke zonde ik dan ook gedurig nog eens indrink.

Ben je ook zo'n onverbeterlijk mens? Moet je ook je ontrouw elke keer beleven? Je ontrouw! Is die wet van God nog steeds iets wat je schuldig stelt? Heb je ook in de achterliggende week een register van zonden opgebouwd? Sta je weer opnieuw schuldig? Maar ook dit vraag ik je: Heb je weleens verbazingwekkend mogen geloven in de trouw van de getrouwe Verbondsgod? In de trouw van één kant: "Uw rechterhand zou mij houden"? De duisternis zal mij immers bedekken. O nee, dan is de nacht een licht om mij. Gij weet het alles.

En dan zegt de psalmist in ons tekstwoord: "Uw ogen hebben mijn ongeformeerde klomp gezien, en al deze dingen waren in Uw boek geschreven, de dagen als ze geformeerd zouden worden, toen nog geen van die was".

Deze psalmist, die nu zo'n hemelse kennis in zijn ziel heeft, die mag belijdenis doen. Want dat zegt het Woord ons, dat we te belijden

hebben de goede hoop die in ons is. De psalmist gaat belijdenis doen vanaf het begin zelfs. Hij gaat terug tot het allereerste begin van zijn bestaan. Hij noemt zich “mijn ongeformeerde klomp”. Dat was een kluwe, zeggen de verklaarders. Zo’n kluwe, een ondefinieerbare massa. Dat was het eigenlijk. Mijn ongeformeerde klomp. Dat allereerste begin, dat hebt U gezien. Toen ik slechts een klontering was, toen mijn leven nog niet tot het volle formaat gekomen was, toen ik nog niet geboren was en het aan mij te zien was dat ik een mensenkind was. Uw ogen hebben mij gezien. Uw ogen, zegt hij hier. Weet je wat dat betekent? Dat zijn Gods eeuwige ogen. En als de psalmist zegt: “Uw ogen hebben mij gezien”, dan zegt hij: “Uw eeuwige ogen hebben mij gezien”. Dat betekent dat Uw ogen mij al van eeuwigheid af hebben gezien en gekend. Uw ogen wisten al van mijn bestaan af. Die hebben heel mijn levensgang, van die klontering af tot de laatste dag toe, tot in der eeuwigheid toe al gezien en gekend.

Ja, dan zeggen ze in Nederland vandaag de dag: “Tot zoveel weken mag je het gerust weg halen. Als je er nog niet aan toe bent, laat maar weg halen”. Zelfs in christelijke kringen wordt het gezegd: “Zo’n klompje, dat is toch nog geen mens. Kom nou”. Vind je het ook zo vreselijk, die moorden die gepleegd worden in de moederschoot? En je zegt: “Heeft dat nu al een ziel dan, dat klompje? Maar waar die samensmelting heeft plaatsgevonden, in dat allereerste begin, is dat al een ziel dan?” Ik hoor dezelfde psalmist in een andere Psalm uitzingen, dat hij moet zeggen van zichzelf: “Ik ben het voorwerp van Uw toorn, reeds van het uur van mijn ontvangenis af”. Het uur van mijn ontvangenis! Als hij pas na twintig weken een ziel had gekregen, had hij dat nooit kunnen zingen. Hemelse wetenschap gaat verder dan wat ze in een ziekenhuis allemaal kunnen bedenken vandaag de dag.

Hemelse wetenschap: “Reeds van het uur van mijn ontvangenis af”. Ook die ongeformeerde klomp is een mensenkind. En Uw ogen hebben die ongeformeerde klomp gezien. En als die ogen des Heeren die ongeformeerde klomp zien, hoeveel te meer ziet U mij dan nu, zegt de psalmist, nu ik tot de ontplooiing gekomen ben, nu ik een volgroeid mensenkind geworden ben, met een lichaam en een geregelde gedachtengang. Nu ik een mens geworden ben. Dat het aan mij te zien is dat ik een mens ben. Hoeveel te meer nu. Ja, Uw ogen hebben mij gezien. En al deze dingen waren in Uw boek geschreven. Al deze dingen! Welke dingen dan allemaal? Mag ik het zo kort zeggen? Van zichzelf en van God. Die eeuwige ogen Gods hebben al in ontferming op dat gevallen mensenkind neer gezien. Er zijn eeuwige gedachten des vredes en niet des kwaads over deze mens

gekomen. Ze waren in Uw boek geschreven. Ja, dat is een menselijk begrip. Maar wat doet een boek? Dan zeg je op een dag: "Hoe was het ook alweer? Laat ik in dat boek kijken". Dat boek is als een soort geheugen voor je. Je slaat het op en je leest het, en je weet het weer. Dat is eigenlijk wat de psalmist zegt. Uw eeuwig Goddelijk geheugen, Uw Goddelijk Vaderhart, daar waren al deze dingen al in geschreven. De dagen als zij geformeerd zouden worden, toen nog geen van die was. Dus, U, de eeuwige God, hebt in de tijd dat ogenblik bepaald dat die samensmelting er zou wezen, dat daar een ziel in de moederschoot zou ontstaan. Maar Uw ogen hebben ook gezien, zoals ik in de tijd geformeerd ben, ik ook voor de eeuwigheid geformeerd zou worden.

Dan gaat het in het eeuwige leven al net zo als in het natuurlijke. Als daar die levendmaking komt, dan ben je niet anders dan een ongeformeerde klomp. Dan ben je als een kluwe. Het is amper aan je te zien en te merken, dat je een wederom geboren mens bent. Het ligt alles nog zo bedekt en zo ingekapseld en ingewikkeld. Het moet alles nog ontrafeld worden. Ze zeiden vroeger weleens, als er een mens over geestelijke dingen sprak, maar het was nog niet zo ordelijk, dan zeiden ze wel: "Ja, verhuisd is hij wel, maar de boel staat nog niet op z'n plek". Zoiets. Dat is in het geestelijke precies hetzelfde. Ongeformeerde klomp. En toch mag de psalmist daar belijdenis van doen, een wetenschap van meedelen. Uw ogen hebben ook dat gezien. En ook dat alles was in Uw boek geschreven.

Dan gaat de psalmist verder. Dan mag hij troost vinden. Daarom, zegt hij. Daarom! Dwars tegen zichzelf in, en dwars tegen dat benauwende van de duivelse influisteringen in. Dwars tegen dat bedekte van zijn eigen gedachten in. Daarom, hoe kostelijk zijn mij, o God... Hoe kostelijk!

Deze wetenschap bezet mij niet alleen, zegt de psalmist, maar die verheugt mij ook. Hoe kostelijk zijn mij, o God, Uw gedachten. Hoe machtig veel zijn haar sommen. Uw gedachten, hoe kostelijk. Hij zegt niet: "Hoe begrijpelijk, nee, hoe kostelijk". Die gedachten Gods, zo hoog en zo diep, zo wijd en zo lang, hoe kostelijk zijn ze. En dat woordje "kostelijk"... Je hebt kringen, dan komen de mensen uit de kerk en dan zeggen: "Het was kostelijk". Weet je wat mijn opoe dan altijd zegt? "Kostelijk? Als je de dood in jezelf is aangezegd, is dat kostelijk?" Dingen kunnen ook een uitdrukking worden. Maar hier, geleid door de Heilige Geest, zegt de psalmist het. Daarom, hoe kostelijk. En daar in dat woord "kostelijk", klinkt verwondering door, klinkt aanbidding door, klinken onbegrijpelijke wonderen door. Daar klinkt een lof op de voorzienigheid van de allerhoogste God. Daar klinkt een lofzang aan het soevereine van het Goddelijk welbeha-

gen. Hoe kostelijk zijn mij, o God, Uw gedachten. Die gedachten die zich uitstrekken over mijn levenstijd, maar ook over mijn zielstaat. Hoe kostelijk zijn die gedachten, hoe machtig veel zijn haar sommen. Inderdaad, het is een ontelbaar wonder wat de Heere doet in het leven van een mens. Dag op dag en nacht op nacht. Ja, voor tijd en eeuwigheid beide. En ja, dan kunnen we het weleens een keertje zingen: “Hij overlaadt ons dag aan dag met Zijne gunstbewijzen”. En dan gaan we tellen. En bij drie houden we op, want dan weten we het niet meer. Maar hoe machtig veel zijn haar sommen. Zo mag de psalmist zichzelf troosten, door de werking van de Heilige Geest. Weet je wat dat is? De Heilige Geest gaat zijn gedachten openen en Die gaat hem de heilige telkunst van het hart leren. Die gaat hem leren spellen wat de Heere nu doet in het leven van een verdorven mens in zichzelf. Die gaat zichzelf steeds meer verfoeien in stof en as, en die gaat de Heere steeds meer en meer alleen nog over houden. Die raakt verwonderd over elk kruimeltje wat de Heere nog schenkt, in de tijd, maar ook in het geestelijke. Dan ben je verwonderd als je onder de prediking van het Woord nog een lettertje krijgt. Een lettertje! Want die had je niet verdiend. En de Heere doet het toch. Dan ben je nog verwonderd dat er een Bijbel open ligt.

Dan zeiden catechisanten eens tegen mij: “Er gebeuren vandaag de dag geen wonderen meer”. Nee, blinden worden niet ziende, kreupelen gaan niet wandelen. Er gebeuren geen wonderen meer. Maar dit is een eeuwig wonder (de Bijbel). Er zit een kaft omheen, maar dat is een eeuwig wonder. En dat blijft een eeuwig wonder. En de werking van dat Woord, dat is een wonder, mensen. Dat kunnen we toch niet meer tellen! Of wel? In je eigen leven, als je er deelgenoot van mag worden, dan ben je verwonderd en verbaasd over die sommen van de gedachten des vredes des Heeren.

Maar dat niet alleen. Als er nu in het Woord staat dat de gezaligden een schare is die niemand tellen kan. Dat de Heere tegen Abraham gezegd heeft: “Uw zaad zal meer zijn dan het zand aan de oever van de zeeën en dan de sterren aan de hemel”. Hoeveel zijn die sommen? Dat de Heere het niet voor één mensje heeft afgezonderd, maar dat de Heere Zich een gemeente vergadert uit alle windstreken en uit alle tijden. Weet je, tot vandaag toe, tot in Aalburg toe. Tot vandaag toe komt dat Woord van vrede en vergeving tot ons. En de Heere zegt het u vandaag opnieuw: “Mensen, komt toch herwaarts tot Mij, die vermoeid en belast zijt, Ik zal u rust geven”.

Je zegt: “Ja man, maar als je gedachten op hol slaan, dan word je onrustig”. Maar deze veelheid van sommen maakt een mens rustig. In deze veelheid van wonderen gaat een mens stil verwonderd terneer zitten en knielt hij in aanbidding voor de Heere neer. Hoe

machtig veel zijn haar sommen, jazeker. En weet je, als je de borgtocht van Christus deelachtig mag zijn, dan ga je de rijkdom leren van de Vaderlijke zorg. En de apostel zegt: "Alle dingen, alle dingen werken mede ten goede". Weet je wat dat in het geestelijke leven betekent? Dat deze minuut, en ook de vorige minuut, en ook de volgende minuut, en dat alle dagen van je leven door, moet meewerken ten goede. Dat kan je toch niet voor mogelijk houden! Of wel? Als je op je bed ligt te slapen, moet dat meewerken ten goede. Als je je boterham met kaas zit te eten, moet dat meewerken ten goede. Alles, alles in dit leven van Gods Kerk staat dit hoge doel voor, dat het het goede zal uitwerken voor die zielen die aan de Heere zijn overgegeven.

Mensen, hoe machtig veel zijn haar sommen!

En de psalmist is getroost. Waarom? Omdat in de veelheid van vredesgedachten Gods de Heere hem kent zoals hij is. Je zegt: "Daar word ik bang van, ook wie ik na ontvangen genade gebleven ben". Of ben je een soort vrome geworden, met zo'n kringeltje om je oren. Het is nog aardig opgeknapt. Nee, je zegt: "Het beangst weleens". Maar weet je welke gedachten de Heere nu ook weet? Welke hartenzaak de Heere nu ook kent? Daar stond Petrus met hangende schouders en een gebogen hoofd. Weet je wat hij zei? Hij zei: "Gij weet alle dingen". Nou, daar kwam zijn hele levensregister in één keer voor de dag, in één zo'n zinnetje. Gij weet alle dingen. Wat was dat een puinhoop. Gij weet dat ik U liefheb. Dat is de troost van de psalmist. Daar rust die man in. In Christus' borgwerk, waar de liefde Gods in zijn hart is uitgestort, en waar de liefde Gods hem in het leven houdt, en waar de liefde Gods hem alles is, wat de gang van zijn bestaan nog bepaalt.

En ja, dan moet je verder het leven door. Dan komt er een nieuwe dag. Dan zeggen ze, vroeger zeiden ze dat. Vandaag de dag zeggen ze dat misschien wat minder. Maar het is wel de realiteit. Als een mens tot verandering tot vernieuwing komt: "Welkom in de strijd". Ja, daar had je niet op gerekend, maar het wordt een strijd. Maar de psalmist heeft dwars door de strijd heen ook nog wat anders. Een heilig vermaak. Dat is het derde nog.

Maar laten we eerst een versje zingen uit Psalm 66 het 2^e vers.

*Al 't aardrijk smeeke' U, neergebogen;
Het heff' de schoonste psalmen aan;
Gezangen die Uw Naam verhogen,
De glorie van Uw wonderdaân.
Komt, allen, ziet Gods wijze wegen;*

*Wat is Zijn werking hooggeducht,
Hetzij Hij 't mensdom met Zijn zegen
Bezoekt, of met Zijn strenge tucht!*

Uw gedachten. Dat zegt dan die psalmist, die troostende wetenschap aan zijn ziel ondervindt. Uw gedachten. Want al Gods werken, die uit Zijn gedachten voortkomen, zijn groot, zijn belangrijk, zijn van het allergrootste gewicht. En een ieder van ons ligt vandaag opgeborgen in die Goddelijke gedachten. En God heeft het nog bepaald dat je nog te eten hebt, dat je nog te drinken hebt, dat alles, maar dan ook alles nog in je leven is. Dat je nog bij je verstand bent. Dat je nog op je benen kon staan vanmorgen. Het zijn allen gedachten van God, grote gedachten.

En je zegt: "Ik heb God niet nodig. Ik doe het zelf wel". En toch zul je eens tot deze belijdenis komen. Ja, je kan dat je levenlang volhouden als de Heere je laat voortgaan, mensen. Dan kan je menen dat je het zelf doet en dat het van je zelf is. Maar je gelooft toch met mij mee wel, ja iedereen, maar nu persoonlijk, dat we een keer sterven moeten? Sterven is God ontmoeten. En God ontmoeten, dat betekent: in het gericht gedaagd worden, verantwoording afleggen van je daden, hetzij goed, hetzij kwaad. En dan nooit met deze God gerekend? En dan nooit het wonder van Zijn menigvuldige gedachten leren kennen? Nooit met God in gemeenschap gekomen, in de weg van het bloed van Christus? Het zal in een eeuwig afgrijzen eindigen. De Heere zal je weg zenden: "Ga weg van Mij, gij die de ongerechtigheid werkt". Weet je wat dat is, de ongerechtigheid werken? U die Mijn goede gaven in je eigen doen en laten hebt doorgebracht. U die door Mijn gaven, door de wondere gaven in de tijd, boven alles door gaven van Zijn Woord, niet tot Mij gebracht zijt. U die uw leven gehandhaafd hebt in uzelf. U die de ongerechtigheid werkt. Want die staan tegenover die mensen die leven van Gods gerechtigheid.

Ga weg van Mij. Want de Heere kan met de zondaar geen gemeenschap hebben. En daar zal ik in de buitenste duisternis, in de eeuwige nacht, tot in eeuwigheid moeten kauwen dat de Heere zulke grote gedachten over mij had, en dat ik de Heere aan Zijn plaats heb kunnen laten. Daar zal ik er bij bepaald worden wat de Heere wel niet ten koste gelegd heeft aan mijn onsterfelijke ziel. En ik heb mijzelf gehandhaafd in mijn ijdele leven. Daar zal ik het moeten kauwen tot in alle eeuwigheid, dat de grootste gedachten Gods, het volbrachte werk van Christus Jezus de Heere, door mij niet nodig geacht werd. Daar zal ik het tot in eeuwigheid moeten zien dat mijn leven mij voorbij komt, dat mijn leven mij voorgespiegeld wordt en

dat ik moet beleven dat al die dingen nodig waren om mede te werken ten goede, en dat ik ze zelf besteed heb ten kwade. En daar zal ik er aan ontdekt worden, mensen, met een ernstige ontdekking, waar de worm niet sterft en het vuur niet uitgeblust wordt, dat ik een hater, dat ik een vijand van een goede God geweest ben. Een goede God! Niet een een of andere boeman, maar een goede God. Tegen gestaan. Want wees nu eens eerlijk. Wat hebt ge dat ge niet ontvangen hebt? Ge hebt alles. Voor de tijd heb je alles. En wat voor de eeuwigheid nodig is, heb je ook alles. Wat hebt ge dat ge niet ontvangen hebt? Dat heeft de Heere je maar zo in de schoot gegeven. Mensen, we zouden moeten breken daaronder. Breken, dat de Heere dat nog gegeven heeft. En waarom heeft het ons nog niet opgeleid tot de hoogte van het geloof? Waarom houden we ons vast aan dat stoffelijke, dat tijdelijke, dat zienlijke, dat vergankelijke? Waarom toch? Waarom toch kunnen we met de gaven op de loop, zonder dat we de Gever benodigen? Waarom toch? Waarom is het niet zo dat elke bruine boterham voor ons op het bord ons niet opvoert tot de God Die leeft? Die zal geven wat de ziel eeuwig spijzen en laven zal. Waarom toch, mensen? De psalmist stelt het je nog voor, niet alleen hoe troostend die wetenschap is, maar ook hoe gemakkelijk het is om in die gedachten Gods te mogen inblikken. Ja, verwonderend te mogen inblikken. Want de psalmist zegt het: "Zou ik ze tellen?" Nee, het is onmogelijk. De vraag geeft het antwoord al. "Zou ik ze tellen? Ik kan ze niet tellen. Ik kan ze niet bevatten".

Weet je hoe het eigenlijk is? Je hebt een vis en die zwemt in de oceaan. Ja, hoe groot is die oceaan? Dat weet die vis niet. Maar hij is er helemaal door omgeven. En in het licht van die hele oceaan is die vis maar een speldenprikje. Dat is een mens die verdrongen is in de oceaan van de liefde Gods in Christus. Helemaal omgeven. Hoe groot is de genade Gods over u? Oneindig groot, zeg je. Nou, doe het dan eens met een duimstok. Dat kan ik niet, zeg je, dat gaat niet. Dat is te groot. Dat is eeuwig. Dat is onzeglijk groot. Dat is niet te bevatten. En toch er door omgeven te worden. Dat zingt de psalmist: "Zou ik ze tellen?" Nee, ik bevind me er middenin, maar ik kan ze niet tellen. Harer is meer dan des zands. Nou, ga ze maar eens tellen. Ga maar naar Scheveningen. Niet vandaag (zondag) natuurlijk, maar zaterdag ofzo, en ga maar zandkorrels tellen. Als je het volhoudt tot duizend, dan ben je het al zat. En dan ligt dat strand nog steeds vol. Zou ik ze tellen? Harer is meer dan des zands.

Word ik wakker, zegt de psalmist, zo ben ik nog bij U. En je staat 's ochtends op, dan denk je: "Die wekker is weer gegaan, dan moet ik weer naar m'n werk. Bah". Maar de psalmist zegt geen "bah", maar die zegt: "Hallelujah, want als ik wakker word, zo ben ik nog bij U.

Mijn slaap heeft mij verkwikt. Ik lag en sliep gerust, van 's Heeren trouw bewust, tot ik verfrist ontwaakte. God was aan mij zij. Hij heeft mij ondersteund". Word ik wakker, zo ben ik nog bij U.

Heb je weleens een keer zo'n dag gehad? Laat ik het maar bij één dag houden, want ik weet het wel dat wij karige mensen zijn, ook in het leven des geloofs. Van eigen kant karige mensen. Maar heb je weleens zo'n dag gehad, dat je verwonderd bent geweest over de goedertierenheden des Heeren, die alle morgen nieuw zijn? Ik hoorde het van de week nog van een kind van God, een gehandicapte man, hij kan slecht uit de voeten. Hij zegt: "En het werd dankdag en ik werd 's morgens wakker en het zong in mijn ziel: "Hij overlaadt ons dag aan dag met Zijne gunstbewijzen". Weet je wat hij zei? Het klinkt plat, maar het is heel serieus. Hij zegt: "Kan mij het dan nog schelen dat ik niet lopen kan". Dat! Word ik wakker, zo ben ik nog bij U.

En wij maar kijken wat we missen. Dat zou ik wel willen hebben, en dat. En je werkt je levenlang, weet ik 't, om het allemaal te bereiken, want dat moet je nog hebben. Altijd maar zien op wat we missen. En de psalmist heeft een oog gekregen op de rijkdom, en het is ontelbaar, onbevattelijk, dat is waar. Maar weet je wat die rijkdom nu is? De rijkdom is God Zelf.

Dan gaat hij spreken tot al die mensen die de Heere niet nodig hebben. O God, dat Gij de goddelozen om bracht. Gij mannen des bloeds, wijkt van mij. Die van u, Heere, schandelijk spreken en die Uw vijanden ijdelijk verheffen. Zou ik niet haten, Heere, die U haten; verdriet hebben in degenen die tegen U opstaan? Ik haat hen met een volkomen haat. Tot vijanden zijn zij mij.

Ja, inderdaad, die niet rekenen met deze wonderwerken Gods, waar een mens maar van stamelen kan, waar we het wonder helemaal niet van uit kunnen drukken. Zou ik ze niet haten, zegt de psalmist.

En je zegt: "Nou, dat is ook een mooie. Die heeft een hekel aan zijn burens die niet aan God en godsdienst doen".

Wacht even. Hij heeft een hekel aan zichzelf, want hij eindigt: "Doorgrond mij, o God, en ken mijn hart. Beproof mij en ken mijn gedachten, en zie of bij mij een schadelijke weg zij en leid mij op de eeuwige weg".

Ben je ook zo'n dubbel mens, zo'n tweemens? Heb je het ook in jezelf ontdekken mogen, dat je een mens bent die nog vol zit van haat en vijandschap tegenover God? Heb je ook in je leven dat tegenstrijdige, het goede te willen en het kwade te doen? Ken je iets van de klacht van de apostel Paulus: "Ik ellendig mens, wie zal mij verlossen van het lichaam dezes doods? Ik dank God, door Jezus Christus, onze Heere".

Ken je iets van dat dubbele? Zoals ik het eens tegen mijn oude oom zei. Ik zeg: “Je bent dominee geweest, en zometeen heb je een rijke toegang”. Hij zegt: “Het zal een eeuwig wonder zijn, jongen, als dit rebelletje daar ooit komt”. Maar als ik met hem over de hemel sprak, dan zei hij niets meer, maar dan ging hij glimlachend naar de lucht zitten kijken. Dat! Een rebel te wezen en toch door genade vrijgekocht.

Leid mij op de eeuwige weg. En de psalmist bidt: “En zie of bij mij een schadelijke weg zij”. Door Gods genade was die man het ook eens geworden met de roede. Doe mij maar er onder door gaan, zei hij, en zuiver mij. Sla er maar uit en breek maar af wat er niet in hoort, wat geen God in Christus is. Ontdek mij maar na. Laat mij maar dieper graven in de wand van mijn eigen bederf. Maak mij maar meer en meer openbaar. Wil mij maar meer leren wat er in mijn leven nog niet deugt. Waarom toch? Wel, om twee dingen. Leid mij op de eeuwige weg. Dat betekent: opdat ik niet meer afgeleid zou worden door het allerlei, maar meer en meer alleen nog maar het oog mag vestigen op U, de Heere, Die eeuwig leeft. En dat ik in die gang (dat is ook een zaak hoor) de vaste troost en zekerheid aan mijn eigen hart ondervinden mag. Gij zijt mijn God, U zal ik eeuwig loven.

Nou, mensen, is dit nu geen kostelijk lied?! Ja, het zijn zomaar wat fracties uit dit lied. Maar ga dat vanmiddag thuis nu nog eens lezen. En smeeke dan de Heere of je het verstaan mag wat er staat, of je de inhoud van dat lied kennen mag. Is dit geen heilig vermaak voor een ieder die in 's Heeren wegen wandelt?! Te mogen rusten in de alwetendheid en in de goedigheid van de getrouwe God en Vader van onze Heere Jezus Christus. En die Heere Jezus Christus heeft het tegen Zijn jongeren gezegd: “Ik ga op tot Mijn Vader en uw Vader”. Om Jezus wil een Vader te mogen hebben waar je met al je zwartigheid aan eigen kant voor neer mag vallen: “Heere, Gij doorgrondt en kent mij”. Wie zo voor de Heere neer mag vallen, voor die geldt dat heerlijk tegenstrijdige woord, het is zo'n heerlijke paradox: “Zwart doch lieflijk”. En dat alleen om Jezus wil, opdat God verheerlijkt worde in het leiden op die eeuwige weg, opdat Zijn Naam geroemd en geprezen zou worden, van nu aan tot in alle eeuwigheid. Ja, in alle eeuwigheid. Want nog even, zegt de psalmist, dan ga ik sterven. Dan gaat vers 18 werkelijk in vervulling: “Word ik dan wakker, zo ben ik nog bij U, om mij eeuwig te verlustigen in de wonderen van Hem”.

AMEN.

Dankgebed.

Slotzang Psalm 26 : 2 en 12

*Beproef vrij, van omhoog,
Mijn hart, dat voor Uw oog,
Alwetende, steeds openlag.
Doorzoek mij; toets mijn gangen;
Doorgrond al mijn verlangen,
En stel mijn oogmerk in den dag.*

*Nu stap ik rustig aan;
'k Betreed een effen baan.
Mijn God verhoort nu mijn gebed.
'k Zal Hem met blijde klanken,
In Zijn vergaad'ring, danken,
Wanneer Zijn gunst mij heeft gered.*

Zegenbede.